

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadónálban átvéve:
 Egyszeri ára... 10 k.
 Hosszú évre... 5 c
 Helyben látható korláta:
 Egyszeri ára... 20 k.
 Hosszú évre... 5 c
 Vidékre postán szállítva:
 Egyszeri ára... 24 k.
 Hosszú évre... 5 c

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hetű és
 húsz utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczna-utca 8

A szerkesztőség hírtárolat visszatérő
 vagy megfeszítésre nem vállalkozik.

Hirdetvények és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes példány ára 5 fillér.

NAGYVÁRAD szept. 2.

Poroszok Magyarországon.

Budapest, szept. 2.

Szenzációs dolgokat ír egyik fővárosi esti lap mai száma.

Nem kevesebbről van szó ebben a leleplezés-félében, mint arról, hogy a poroszok tervszerűen gravitálnak Magyarország felé s előkészíteni iparkodnak itt a talajt Eitel Fritz és a Hohenzollernnek számára. E mozgalom — e hír szerint — annyira komoly már, hogy törvényjavaslat készül a poroszok birtokvásárlásának megakadályozására.

Mi azt hisszük, hogy e törvényjavaslat az, a melyet régen sürgetnek az agráriusok az idegenek birtoklása ellen s hogy ennek semmi ilyes politikai háttére sincs; ezen állítólagos porosz mozgalom komolyságában sem hiszünk, de minden esetre tanácsos az ilyeneket figyelemmel kísérni s azért adjuk e cikket a következőkben:

A földmivelésügyi miniszteriumban nagy sietve dolgoznak a tervezetén egy új törvényjavaslatnak, mely az idegen alattvalóknak a Magyarországon való birtokvásárlásai ellen irányul s a melyre kétségkívül az a feltűnő jelenség szolgáltatott okot, hogy az utóbbi időben igen sok német, főleg porosz mágnás vásárol Magyarországon nagy kiterjedésű földbirtokokat.

Hír szerint az új törvényjavaslatot maga a király incialta és ő Felségének a kívánságára dolgozzák ki most a tervezet, úgy hogy nyomban az ex-lex letelével az országgyűlés elé is kerülne a javaslat. Alapelve az volna, hogy idegen alattvaló bizonyos kis területen felül csak az esetben szerezhessen Magyarországon földbirtokot, ha végleg itt telepszik le és egyuttal honosítja is magát.

Annyi kétségtelenül bizonyos, hogy ennek a javaslatnak az előkészítését nem idézhette elő más, mint az a körülmény, hogy vagy egy fél év óta igen feltűnő módon szaporodnak nálunk a porosz részről való birtokvásárlások, a mi nem alaptalanul és jog nélkül ad okot arra a föltevésre, hogy itt valóságos jól átgondolt rendszerről, valami akcióról van szó és általában sok szó esik arról, hogy itt tulajdonképpen politikai agenturáknak a létesítéséről van szó elsősorban.

Hirt adván az új törvényjavaslat előkészítéséről, utalnunk kell arra a körülményre, hogy egy ismert nevű magyar politikus nemrégiben terjedelmes memorandumot terjesztett Goluchovszky közös külügyminiszter elé, hogy az illetékes tényezők figyelmét felhívja azokra a jelenségekre, melyekről fentebb szoltunk.

Többek közt utalt a memorandum arra a szélében elterjedt mende-mondára, hogy a német császár másodszülött fia, Eitel Frigyes herceg erősen tanul magyarul és hogy vagy tizenkét porosz főuri családban is magyarul tanítatják a gyermekeket.

Azt a hirt, hogy Eitel Frigyes magyarul

tanul, több ízben megczáfolták német részről. De arról nekünk is van tudomásunk, hogy több német arisztokrata család szerződött az utóbbi időben magyar nevelőnőket. Ez pedig minden esetre olyasvalami, a mi figyelmet érdemel. Mert miért tanítatják magyarul a német mágnás gyermekeket? Ok, czél nélkül az semmi esetre sem történik.

Ugyancsak az a memorandum elmondta, hogy Magyarországon eddig négy helyen, Sopronban, Pozsonyban, Temesvárott és Kassán létesültek német politikai ügynökségek, helyesebben szólva letelepedett mindezek a helyeken egy-egy németországi alattvaló (a temesvári megbízott egy hölgy) akiknek az a feladat jutott, hogy időről-időre terjedelmes jelentéseket tegyen és előterjesztéseket is tegyenek, miként lehetne szimpátiát szerezni Magyarországon Németország és a Hohenzollern-dinasztia részére. A memorandumban névvel voltak megnevezve azok, akik ezeknek az ügynökségeknek az élén állanak.

Goluchovszky külügyminiszter a memorandumot mindamelllett azzal tette félre, hogy ő a dolgot nem tudja komolyan venni. Az illető magyar politikus azonban memorandumának egy példányát eljuttatta a közös pénzügyminiszterium egy magasrangú tisztviselőjének is és ennek a révén került aztán az előterjesztés a király elébe is.

Hogy ez a memorandum lehet tulzott és tulsötét színekben látja a dolgokat, az meglehet. Az is lehetséges, hogy a magyar politikus rémeket lát, mikor előter-

A „TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

A tüsszentés.

Írta: Csehov Antal.

Egy szép estén Ivan Dimitrievics Cservjakov, a nem kevésbé szép végrehajtó a földszint második sorában ült s látcsővén a színpadra nézett, ahol a Corneillei harangokat adták elő. A színpadra nézett és hihetetlenül boldognak érezte magát.

Akkor hirtelen... — az elbeszélésekben sokszor szerepel ez az »akkor hirtelen«, de az írónak igazuk is van, az élet annyira tele van váratlan dolgokkal! — szóval Ivan Dimitrievics Cservjakov arca hirtelen összehúzódott, szeméi kidülledtek üregükből, lélekzete elakadt... a meszelátót a szemétől eltávolította és... és tüsszentett. Nagyon tüsszentett. Senkinek sehol nem lehet elültani a tüsszentést. Tüsszent a

parasztember, tüsszent a rendőrkapitány, tüsszentenek néha a titkos tanácsosok is. Mindenki tüsszent. Cservjakov a legcsekélyebb mértékben sem jött zavarba, amiért tüsszentett; letörülte az arcát és mivel udvarias ember volt — körülnézett, vajjon nem vált-e terhére valakinek a tüsszentésével. Es látta, hogy előtte az első sorban egy öreg ur a tarkóját és arcát gondosan törülgeti a keztyűjével s közben mintha dönyögne valamit. Ebben az öreg urban Cservjakov ráismer Brisakov tábornokra, akinek a pénzügyminiszteriumban volt állása.

— Rátüszentettem — gondolta magában. — Nem fölebbvalóm ugyan, de azért a dolog mégis kellemetlen. Bocsánatot kell kérnem tőle.

Cservjakov köhintett, előrehajolt és a tábornok fölébe ugta:

— Excellenciádtól bocsánatot kérek, rátüszentettem... csak véletlenségből...

— S-baj, se baj...

— Bocsásson meg excellenciád, az is-

tenre kérem! Hiszen... hiszen én nem akartam!

— De töljön le kérem szépen!... Ne zavarjon!...

Cservjakov zavara még nagyobb ett, bután mosolygott és a színpadra nézett. Oda nézett, de a boldogság érzése eltűnt lelkéből. Nyugtalan lett. A színtet alatt odament a tábornokhoz, egy ideig ott topogott körülötte, de aztán összeszedve magát, hebegve mondotta:

— En excellenciádra tüsszentettem!... Bocsásson meg!... Hiszen nem akartam... semmi esetre sem akartam...

— Eh, hagyja el!... Már el is felejtetem a dolgot s maga most újra kezd! — mondotta a tábornok és türelmetlenül bigygyesztette az ajkát.

— Eifelejtette... de a bosszuság mégis ott van a szemében — gondolta magában Cservjakov, bizalmasan pislogva a tábornokra — még csak beszélni sem akar. Még kell

Iskolai idényre

leány és fiu fehérneműek bármely intézet előírása szerint, mérték után is.

Továbbá carlsbadi cipők, csizmák, galocsnik, kalapok, sapkák, ingek, galérok, kézelők, lábravalók, nyakkendők, keztük, barisnyák, zsebkendők, inggombok, pénztárczák, fésűk, kefék, szappanok, esőrenyők, utazó-Lőröndök, téli alsó ingek, nadrágok, gamáslik, törülközők, madráczok, szalmazsákok, ágy- és paplanlepedők, gyapju takarók, ch ffonok, vásznak, crettanok, barcettek, béléssárúk stb. feltűnő olcsó árak mellett. 9

Keresztény üzlet!

Telefonszám 76.

FÁBRY TESTVÉREK

nagy áruházában
 Nagyvárad, Olaszi, Fő-utca.

jesztésében oda konkludál, hogy a német mozgalom a Habsburg-dinasztia ellen irányul és hogy az itt letelepülő német arisztokraták Eitel Frigyes számára készítik elő a talajt nálunk, lévén a német spekuláció az, hogy Ausztria feltartóztatathatatlannul szét fog zúlleni és hogy aztán a Hohenzollern-család sarja itt épp úgy fog nemzeti dinasztíát alapítani, mint ahogy nemzeti királylává lett Károly király Romániában.

Koncedáljuk, hogy az ebbeli fejtegetései a memorandumnak csakugyan nem érdemlik meg, hogy tulságos komolyan vétessenek és ha a német arisztokraták egyre-másra települnek le nálunk, ennek okát hajlandóbbak vagyunk abban keresni, hogy itt még mindig aránylag olcsón jutnak olyan földhöz, amely az ő intenzív gazdálkodásuk mellett nagyon is kifizeti magát, annál is inkább, mert ezek a nagybirtokosok egyúttal nagy ipari vállalatokat is létesítenek birtokaikon.

De ha áll az a mondás, hogy »Akié a föld, azé a haza!« akkor valóban nem fölösleges az óvatosság és minden esetre ajánlatos elejét venni annak, hogy itt nagy dominiumokat szerezzenek a német alattvalók, akik aztán a magyar föld hasznát Németországba viszik ki. Csak helyeselni lehet tehát a tervezetet, mely a birtokszerzőket arra akarja szorítani, hogy itt telepedjenek le és itt szerezzenek honosságot is.

Mindezekhez csak azt tehetjük hozzá, hogy egy bécsi nagy birtok adás-vételi iroda a közelmúlt időben nem kevesebb, mint tizenegy német arisztokratától kapott megbízást, hogy szerezzen meg részükre Magyarországon nagyobb földbirtokokat, melyeknek legkisebbike 2000 katasztrális hold kiterjedésű.

Beszélik azt is, hogy Eitel Frigyes német herczeg részére Gömörben készülnek megvenni egy kisebb uri birtokot, mert a német herczeg ezentúl a nyár egy részét ott töltötte. Persze tisztára ellenőrizhetetlen még, hogy ebből a külön-

ben nem valószínű hírből mennyi az igaz. De tünetnek is tünet, hogy az ilyen hír felmerül.

Khuen-Héderváry újabb miniszterelnöksége.

A király visszatérteig, vagyis péntekig kárba veszett minden politikai kombináció, de ennek dacára vigan folyik az olcsó kombináció a liberális lapokban, melyek első sorban ma is *Wekerlét* startolják, de már nem hisznek oly vakon megbízatásában. A legáltalánosabb tehát az a hír, hogy *Wekerle* lesz a miniszterelnök. Ebből csak annyi tény, hogy *Wekerle* nagyon igyekszik és nagyon akar miniszterelnök lenni. Az alap, melyen kapacitál, hogy meg kell adni az összes nemzeti követeléseket a vezényleti nyelv kivételével és erre nézve csak általános ígéretet kell tenni. Ezen lefelé való licitálással persze egy fejjel megelőzi *Apponyit*, aki nem enged ismert programjából. Minél közelebb jutunk a király lejövételéhez, annál erősebb lesz az a felfogás, hogy a király sem a múltban meghívott, sem a jövőben esetleg meghívandó államférfiak között nem fog találni olyat, aki a felajánlandó alapon kabinetalakítást vállalna, vagy ha vállalna, keresztül tudná vinni és a huzódó válság vége az volna, hogy a király ismét gróf *Khuen-Héderváryt* bizná meg a miniszterelnökséggel. Az ügyek mai állása szerint ez a kombináció nagyon valószínű, de épen oly kevésbé megbízható, mint az *Apponyi-Wekerle-*, vagy a *Darányi*-kombináció. A Khuen-kombináció annyiból is gyenge lábon áll, hogy Khuen maga nem igen akar visszajönni.

Fontos katonai tanácskozások.

Bécsből azt a hírt közlik, hogy a közös hadügyminiszterium palotájában már napok óta feleltes fontos tanácskozásokat tartanak. A tanácskozásokon az egész vezérkar s csaknem az összes hadtestparancsnokok részt vesznek. A legutóbbi tanácskozást augusztus 31-éről szeptember 1-ére virradó éjszakán tartották,

amikor is a hadsereg vezetői a reggeli órákig együtt ültek.

A katonai tanácskozásoknak két tárgya van. Az egyik az ellenzék obstrukciója folytán Magyarországon *katonai szempontból beállott helyzet s a magyar katonai követelések*, a másik a *maczedon forradalom* folytán szükségessé vált katonai intézkedések.

A tanácskozásokon az a nézet domborodott ki, hogy miután az összes keresztény Balkán államok a maczedon forradalom támogatásában részt vesznek, *maholnap okvetlen szükség lesz arra, hogy monarkiánk fegyveres erővel beavatkozzék.*

A legutóbbi éjszakai hadi ülésről egy negyven nyomtatott oldalra terjedő jegyzőkönyvet vettek fel, melyet az államnyomda titkos osztályában nyomattak ki.

A balkáni zavargásokba való beavatkozás dolgában egyébként már tényleges intézkedés is történt, amelyet természetesen titokban kell tartani.

Tűzfészek pusztulása.

— Három tüzeset 24 óra alatt. —

Egy ronda tűzfészek kigyulása okozott hétfőn este nagy rémületet a Nagypiac környékén.

Az ugynevezett Szarvas-korcsma udvarán levő egyik jászolokkal ellátott beállóhely teteje gyuladt meg s a tűz csakhamar végig futott a hosszú deszkaalkotmányon. A közeli László malom és más gyárak munkásai nagy erőfeszítéssel lokalizálták a tüzet, mire a tűzoltók nagy sokára megérkeztek.

Tegnap délelőtt 10 óra után ismét lángcsóvák csaptak fel a Szarvas udvarán. Ezuttal nem a Vámbáz-utca felőli részén a nagy teleknek, hanem a Pecze felőli udvarban gyuladt ki egy fás szin, amelyben 2 hordó kence olaj volt elhelyezve.

A lángoktól csakhamar tüzet fogott a szin közvetlen szomszédságában levő hosszú laképület. A kétségbeesett lakók életük kockázatával igyekeztek vagyonaikat menteni; az odaérkezők segítségével hordták ki a butorokat

magyaráznom neki, hogy éppenséggel nem volt szándékomban . . . hogy tisztára csak a természet következménye volt. Végre is még azt találja hinni, hogy köpni akarom rá. S ha nem hiszi most, akkor később juthat az eszébe . . .

Mikor hazaért, elmondta a feleségének is, hogy micsoda ügyetlenséget követett el. Ugy tetszett neki, mintha a felesége nagyon is könnyedén venné a dolgot. Először megjéji ugyan, de amikor megtudta, hogy Brisakov egy másik miniszteriumból való, akkor megnyugodott.

— Egyébként menj át és kérj bocsánatot! — mondotta végül — még azt találja hinni, hogy nem tudod, hogyan kell mozogni az emberek között.

— Eppen ez az! Bocsánatot kérek és ő olyan különösen viselkedik . . . Egyetlen komoly szót nem szól. Az igaz, hogy nem is volt idő a beszélgetésre.

Másnap Cservjakov fölvette az új uniformisát, elment a borbélyhoz, lenyíratta a haját és elment Brisakovhoz, hogy a dolgot tisztá-

tázza . . . Mikor belépett a táborok fogadószobájába, egész tömeg kérvényezőt talált ott és ott volt a táborok is, aki a kérvényeket átvette már. Miután néhányat a kérvényzők közül meghallgatott már, ránézett Cservjakovra.

— Tegnap az Arkadia színházban, ha Excellenciád emlékezik még — kezdte a végrehajló — tüszentettem és . . . véletlenül öntre tüszentettem . . . Bocs . . .

— De ilyen ostobaság! . . . Az Istenért! — Aztán oda fordult a következő kérvényezőhöz. — Mi tetszik?

— Szóba sem áll velem! — gondolta Cservjakov és elsápadt. — Tehát haragszik . . . Nem, ennyiben nem maradhat a dolog! . . . Meg fogom neki magyarázni . . .

Mikor a tábornok utolsó kérvényezőjével is végzett és belső szobába akart menni, Cservjakov odalépett hozzá és dühnyögni kezdett.

— Excellenciád! Ha bátorokdtam, hogy megnyugtassam excellenciádat, az csak tisztára azért van, mert rendkívül sajnálom . . . Hiszen csak véletlenségből történt, amit azt excellenciád maga is gondolhatja!

A tábornok a legsiralmasabb arcot vágta és lóditott egyet a karjával.

— De hiszen ez már csufolódás, uram! — mondotta a tábornok és elűt az ajtó mögött.

— Hogyan? . . . Csufolódás? — tüdőtt Cservjakov. — Már hogy volna ez csufolódás? Végter mégis csak tábornok és nem ér ené meg! Hát ha éppenséggel nem akarja ez a hunczeg, én ugyan nem bánom, abbahagyhatom az egész bocsánatkérés! Vigye az ördög! Majd írok egy levelet, de hozzá ugyan nem megyek többé. Hieme, nem megyek hozzá többé!

Igy elmélkedett Cservjakov, mikor hazafelé tartott. De azért a levelet nem írta meg a tábornokhoz. Sokáig gondolkozott az n, hogyan írja meg ezt a levelet, de sehogysem tudta nyélbe ütni a dolgot. Azért másnap újra el kellett mennie, hogy személyesen tisztázza az esetet.

— Bátorokdtam tegnap megjelenni excellenciáddal, — kezdte, amikor a tábornok kérdőleg nézett rá, — de nem azért, hogy csufol-

Az őszi ujdonságok megérkeztek!

Róth M. utóda

kalap és uri divat üzletébe.

Férfi- és fiu fehéreneműek óriási választékban és méret szerint is a leggyorsabban készíthetők.

Férfi, női és gyermek cipők kizárólag a legjobb készítmény. Egyedüli raktár a világhírű *Fowues* angol gyártmányú női és férfi keztyükben.

s más házi felszereléseket. Azonban a legőbb lakónak mindene bennégett.

A tűzoltók ez alkalommal is későn érkeztek. Növelte a bajt, hogy a tűz színhelyén, a Szarvas- (azelőtt Pecze)-soron nincsen lefektetve a vízvezetési cső s a tűzoltóknak előbb a Peczeből kellett vizet keríteni a tűz oltásához s csak később szerelhették fel a tömlőket, amelylyel pár száz méter távolságból, a közraktár mellett levő tűrcsaphól nyerték vizet.

Az égő háztól meggyuladt a közelben levő rongyos hosszú istálló s pár perc alatt ennek tetőzete is egész tüztenger lett.

Növelte a veszélyt, hogy az égő istálló mellett egy kerőcs és zsiradék gyártelep van, amely ha meggyul, az egész környéket elpusztítja a dühöngő elem. A László malom munkásai és a tűzoltók erősen dolgoztak, nehogy a területen levő másik két nádas és szindelyes istálló is meggyuljon.

A leégett épületnek minden éghető része elhamvadt s csupán a falai maradtak meg. A tűz teljes eloltása csak délután sikerült.

Az épület égése több családot teljesen tönkreteszett, mert a butorokon kívül ruhaneműk, konyhafelszerelések is elpusztult. Tróbits Jakab összes butora s 80 frt értékű új kész piaci áruja égett el s csupán 2 varrógépet tudott kimenteni; Izsák Jababnak összes butora és 80 frt készpénze, Rosenthal József pálinka kihordónak 3 szoba és konyha butora és 195 korona pénze, melyet most vett fel kölcsön a bankból; a butorai biztosítva voltak; — Katz József pirczemester butorainak csak egy része égett el, a többi kimentették; — Weinberger Sámuel ispánnak 2 szoba butora részben elégett, részben megrongálódott; Grósz N. szabósegédnek a ruhája és 10 korona pénze a padláson volt elhelyezve s megmentésére gondolni sem lehetett.

A tűz színhelyén kezeit tördelve siránkozott egy Kozák Eszter nevű cseléd, akinek minden ruhája odaégett.

A károsultak különben mindannyian szegény emberek, akik segélyezése érdekében mozgalmat indítottak.

A tűzhöz a rendőrség tömegesen vonult ki, Szabó, Kápolnay, Kemény rendőrbiztosokkal; egy szakasz honvéd Pataky hadnagy, a József

kodjam, mint ahogy kifejezni méltóztatott magát. Bocsánatot kértem, amiért rátűszentettem . . . A csufolódás, az eszembe sem jutott. Hogyan is merészkedtem volna? Ha csufolódni akarnánk, mi volna akkor . . . a magasabbrangu személyiségek iránt való tiszteletből? . . .

— Pusztuljon! — mennydörögte hirtelen a tábornok, aki kék lett és reszketett.

— Mi-i-i-it? — hebegte Cservjakov egészen meredten az ijedelemről.

— Pusztuljon! — kiáltotta még egyszer a tábornok és dobbantott a lábával.

Cservjakov érezte, hogyan szakad meg valami a belsőjében. Se látott, se hallott többé, csak odakuszott az ajtóhoz, kiment az utcára és tovább támolygott. Egészen gépiesen talált rá otthonára s mikor beért a lakásába, úgy ahogy volt, egyenruhástól a diványra dőlt és meghalt.

ezred egy szakasza pedig Werner főhadnagy vezetése alatt vonult ki. Megjelentek a tűznél Gerő Armin főkapitány, Lausch Károly alezredes, térparancsnok; az oltási munkálatokat Mezey Mihály főparancsnok vezette.

A tűznél Madarassy Gyula tűzoltó könnyebb sérüléseket szenvedett. Kemény Ignác rendőrbiztos, aki legelőbb jelent meg a tűznél, az égő ház egyik lakásából 2 korona 60 fillér összeget hozott ki s azt a kapitányi hivatalnál letétbe helyezte.

Az összes épületek az Első Magy. Általános Biztosító Társaságnál biztosítva voltak.

A tüzeset keletkezésének kiderítésére megindították a vizsgálatot. Az kizártnak látszik, hogy a két tűz között összefüggés lenne. Az ki van zárva, hogy a tegnapi délelőtti tüzet az előbbi tüzeset okozta volna, mert a kigyult szin az óriási telep másik oldalán volt s a hétfőn leégett szin és az ujabban leégett ház között egész szélességben egy roskadozó, rongyos nádas istálló van.

Mindenesetre a legnagyobb botrány, hogy a város közepén, gyárak közelében olyan tűzfészket megtűr a hatóság; annál is inkább, mert nem ez az első tűz ezen a telepen. Az egész óriási terület régi, avult nád- és zsidó fedeltű istállók tömege, amely állandóan tűzveszéllyel fenyegeti az egész városrészt.

Tegnap Szent Jeromos-utcán a 197. sz. háznál szintén tűz támadt, de csakhamar eloltották. Nagy Ferenczné szegény asszony elment munka után s négy gyermekét az udvaron hagyva, lakását bezárta. A kert felől levő nyitott ablaknál egy Mezeyné nevű asszony észrevette, hogy a szobában ég az ágynemű. Néhány veder vízzel a tüzet csakhamar eloltották.

UJDONSAGOK.

† Hetey Sámuel püspök.

Hetey Sámuel pécsi püspöknek váratlan halála gyászt hozott a magyarországi kath. egyházra.

Régi magyar gentry családból származó, törhetetlen hazafiságu ember volt, apostoli buzgalmu főpásztor, ki felértette az egyház hivatását a modern élet követelményei közt s ritka áldozatkészséggel sietett támogatni az egyházat a hitetlenséggel vívott küzdelmeiben.

Püspöki székhelyében egyik programjánál a magyarosítást vallotta s Szlavóniában lakó magyar hivatottakat gyakran meglátogatta s ápolta bennük a Sz. István koronájához való hűséget.

A kath. tanügy felvirágoztatására 200,000 koronára rugó fejedelmi alapítványt tett, melynek felét a pécsi kath. jogliceumra, illetőleg kath. egyetemre, másik felét kath. tanítóképzőre szánta. Székvárosában szegény gyermekek, különösen a tanítók gyermekei számára táptáplálékot létesített, a kath. legényegyletnek pedig 20,000 koronát adott házfelújításra.

Csak öt esztendőig telt a pécsi ősi püspöki széken s e rövid idei működésének ennyi áldásos nyoma maradt. Még nem volt öreg ember, összesen 58 évet élt, jogosan várt még tőle sokat egyházmegyéje és a magyar katolicizmus, mely most gyászt öltött halálára.

Elhunytát gyomorhaj okozta, melyre hiába keresett orvoslást Karlsbad világhírű gyógyfürdőjén. A pécsi káptalan a gyászír vétele után intézkedéseket tett az elhunyt főpásztor holttestének hazaszállítására. Temetése valószínűleg vasárnap lesz püspöki székhelyén Pécsen.

Nagyvárad Püspökfürdő-Féliczfürdő.

Személyvonat							
Nagyvárad áll.	7.33	9.40	—	—	4.44	—	8.58
Nagyvárad-Vásártér ind.	7.20	9.31	11.42	2.08	4.37	6.28	8.54
V. Velenceze >	7.34	9.47	11.58	2.24	4.53	6.44	9.10
Rontó >	8.02	10.14	—	2.93	5.09	7.11	9.29
Püspökfürdő >	8.07	10.19	—	2.44	5.14	7.14	9.30
Féliczfürdő >	8.24	10.37	—	2.58	5.31	7.18	9.54

Féliczfürdő-Püspökfürdő-Nagyvárad.

Személyvonat							
Féliczfürdő ind.	8.30	10.42	—	3. —	5.34	7.20	9.53
Rontó >	8.37	10.49	—	3.05	5.41	7.25	10.00
Püsp. fürdő ind.	8.48	11.00	—	3.11	5.51	7.31	—
V. Velenceze >	9.04	11.16	12.00	3.27	6.08	7.47	10.18
Nagyvárad-Vásártér érk.	9.22	11.34	12.16	3.45	6.24	8.05	10.30
N.-várad áll. érk.	—	11.27	—	—	6.18	—	10.34

Az indulási és érkezési adatok közép-európai időre vonatkoznak. Az esteli 6 órától reggeli 5.59 perczig terjedő idő fekete számokkal van jelölve.

TAJÉKOZTATO.

- Szept. 3. A városi közigazgatási bizottság rendes havi ülése d. u. 3 órakor.
Szept. 3. Nagyvárad város igazoló választmányának ülése d. u. 4 órakor.
Szept. 4. vámfelügyelő bizottság ülése d. u. 3 órakor.
Szept. 5. A városi pénzügyi szakbizottság ülése.
Szept. 10. Városi közgyűlés.

Régészeti és történelmi múzeum (Schlauchpark) nyitva minden vasárnap és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3-5-ig 10 kr-ért. Kedden és csütörtökön d. u. 3-6 óráig 20 kr-ért. Más időben 50 kr.

* **A város újabb megterhelése.** A nagyváradai szőlőhegy ma már az év minden szakában élénk, nem a pár hónapig ott időző nyaralóktól, hanem az ott letelepült kisebb szőlőbirtokosoktól, akik állandóan a hegyen laknak. Az ezeknek szóló postaküldeményeket eddig a hegybíró vette át s a hegykerülőkkel kézbesítette. A postafőnök tegnap értesítette Nagyvárad városát, hogy a postakezelés tekintetében új rend lesz a hegyen. Az eddigi kézbesítési rendszert egyszerűen betiltották s a jövőben oly módon kezelik a hegyen lakók postáját, mint az a kütelkekre elő van írva. A hegyre címzett postaküldeményekért a hatóság, tehát Nagyvárad városa küld a postára s azokat záros táskában viteti el s kézbesítésükről gondoskodik. Az ajánlott csomag és pénzküldeményről csak értesítéseket ad át a posta s ezt a hatóság a levelekkel együtt viteti el. A felek értesítés-ken és nyugtán ösmerik el az átvételt előzetesen. Az aláírásokat a városi hatóság megbízott tisztviselője hitelesíti (?) és a címzettek személynazonosságáért felelős (?) Az így

Festék-, lack- és kenczekereskedés.

Csillag Ignác

Nagyvárad, Kossuth-utca (Mezey-ház.)

Telephon: 501. Vidéki megbízások pontosan eszközöltnak.

A közelgő idényre van szerencsém a t. közönség b. figyelmét felhívni saját készítésű Sprit-borostyán lack festékekre, mely tükörfénye és gyors száradása által elismert legjobb, valamint más e szakba vágó cikkek legjobb és legolcsóbb beszerzési helye. 870

Ecsetek és kefék nagy raktára.

»Dóri«-féle művész- és vázlatfestékek egyodúli raktára.

hitelesített értesítő és nyugta bemutatója veszi át a postán a küldeményt. A postahivatal felkéri Nagyváradi város tanácsát, hogy tudassa, melyik postánál akarja a küldeményeket felvenni; ki lesz megbízva az átvétellel, továbbá tudassa a hitelesítő tisztviselő nevét, annak névalírást és bélyegzőjét. — Kétségtelenül a szabályoknak megfelelőbb az új eljárás, de azzal ismét egy újabb terhet nyomnak a város nyakába.

* **Minta park az új városháza előtt.** Az új városháza előtti terület tudvalevőleg a Körözs-utca felől kiszélesítik és az utakat a Szent László-tér és a körözs-utcai részen aszfalttal burkolják. A körözs-utcai törés előtt pedig mint parkot létesítenek, melynek rendezésével ifj. **Jelinek** Ferenczet bízta meg a város.

* **Deák Ferencz születésének 100-ik évfordulója.** A haza bölcsének, Deák Ferencznek 100-ik születésnapját országsszerte az emlékezés ünnepevé készülnek tenni. Bihar megye özi közgyűlésén szóba fog kerülni, hogy mi módon ünnepeljen Bihar megye s a mint értesülünk, Nagyváradi városa is ki készül venni részét az ünneplésből.

* **A Párisi Nagy Aruház épületében egy mást éri a sok bizottság és a helyszíni szemle.** Így ma délelőtt a magán építési hetes-bizottság tartott helyszíni szemlét s vette szigorú vizsgálat alá a kiégett falakat. Az a kérdés merült fel ugyanis, hogy az irtózatos tűzben kiégett, majd pedig a vízzel elöntött falak kibírják-e az átalakítási munkálatokat, melyek nem egy helyen vas traverzek és oszlopok kicserélésével fognak járni. E bizottságban részt vettek Kun tanácsos elnöklété alatt **Zsigler** egyetemi tanár, **Kauszer** János műépítész, egy városi mérnök és mások. A ház falának felépíthetése kérdésében a bizottság kimondta, hogy tüzetesebb átvizsgálás szükséges, épp ezért a kérdésben a jövő hétfőn fog dönteni. Az áruaktár törmelékeit egyre hordják ki a helyiségekből, de emberi csontokra vagy egyéb maradványokra eddig nem leltek. — **Spira** Adél és a többi betegek állapota javul. Ma délelőtt a vizsgálatnál, valamint a segélyek kiosztásával megbízott dr. **Alkér** Ernő VII. kerületi előljáró-helyettes jelentést tett az ügy állásáról **Matuska** Alajos helyettes polgármesternek. Felhatalmazást kapott ez alkalommal dr. **Alkér**, hogy a hírlapok szerkesztőségeiben gyűjtött adományokat, amennyiben a lapok ezeket a hatóságnak átadni akarják, kiosztás céljából átvehesse és ebből kifolyólag utasította a helyettes előljárót, hogy ugyanezeknek az adományoknak, valamint a főváros által megszavazott segélyeknek mi módon való szétosztása iránt haladéktalanul részletes kimutatást terjesszen elő. Dr. **Alkér** ennek folytán a hírlapok szerkesztőségeihez megfelelő átiratot intézett.

* **Közigazgatási ülés a vármegyén.** Tegnap délelőtt tartotta Bihar vármegye közigazgatási bizottsága rendes havi ülését, **Beöthy** László főispán elnöklété alatt. A bizottság tagjai szép számmal voltak jelen. Dr. **Miskolczy** Ferencz alispán havi jelentésében számot ad a vármegye közegészségi viszonyairól, amely kielégítő volt; a közbiztonság, néhány tüzesetet leszámítva, szintén jó volt. A jelentést tudomásul vették. — Legfontosabb tárgya volt az ülésnek a Pecze- és Aduna-patak szabályozása, amely főleg Nagyváradi város érdeke. A város ugyanis mindkét patakot szabályozni óhajtja, de ehhez első sorban az szükséges, hogy Nagyváradi nyugati határán túl, egész a Körözsbe torkolástá, Bihar megye területén is szabályozzák a vizeket. A kulormér ökség által betervezett szakvélemény és tervezetek alapján tette meg javaslatát az alispán. E szerint a szabályozást több részletre felosztva vinnék keresztül. — **Radnai** Farkas felsz. püspök, b. z. tag szólott a kérdéshez. A javaslat érdemi minőségben nem helyes, mert a kérdés megoldását csak akkor látja célszerű-

nek, ha a szabályozás nem részletekben, hanem egyszerre vitetnék keresztül. Előreláthatólag a káptalan birtokát előnti a gyakori árvíz s ezáltal érzékeny károsodások lesznek. A bizottság az eszmecsere után kimondta, hogy a szeptember hó 15-én megtartandó helyszíni tárgyalás után fog a kérdésben határozni. — Apróbb ügyek elintézése után az ülés véget ért.

* **A király nyakkendője.** Ebben a megfigyelő korszakunkban semmire sem kerül ki a krónika tollhegyét. Különösen, ha fejedelmekre vonatkoznak ezek az apróságok. Edward király azzal dicsekedett, hogy ő szolgáltatja a krónikásnak a legtöbb feljegyzésre méltó apróságot. Bizonyos sorrendben csaknem hetenként ad hírt valamiről a sajtó, mely Edward királyra vonatkozik. Most, hogy Bécs városában a magyar király és osztrák császár látja vendégül a brit fejedelmét, nem kell megszövegni a király kíváncsi tekintetével a divat és királyának csodálására. Edward király két ujdonsággal lepette meg bennünket; az egyik a szürke csilinder, amely amióta megjelent a király fején, szélsőséggel foglalt helyet a divatkereskedések kirakataiban. — A második ujdonság a vörös nyakkendő. Nagyon csinosan fest ez az élénk szín a ruházatban, nem is csoda, ha hamarosan divattá lett. A bécsi gavalérok most mind ilyen vörös kravátiert ostromolják a divatkereskedéseket; a távirat pedig már el is röpítette Londonba az ujdonság híreit. Az a szerencsés piktor, **Kurtz** Arthur, aki most Bécsben VII. Edwardot lefesti, ilyen piros nyakkendőben örökíti meg a divat hatalmas urát a vásznan.

* **Szerencsétlenül járt altábornagy.** Miskolczi írják, hogy **Konja** Sándor altábornagyot, a 15. gyaloghadosztály parancsnokát, ki mint ezredes s a József-ezred parancsnoka, Nagyváradi közbecsülésnek és népszerűségnek örvendett, súlyos baleset érte, kocsiról leesvén, lábát törte. Az altábornagy Vattán volt és a hadosztálygyakorlatot vezette. Kocsin Vattáról Emődre hajtatott, utközben a lovak megvadultak, a kocsit elragadták és az altábornagy kiesett a kocsiból és lábát törte. Külön vasuti kocsiban Emődről Budapestre szállították a helyőrségi kórházba. **Konja** altábornagy éppen most ünnepelte volna katonai szolgálatának 40-ik évfordulóját.

* **Vesztett eb garázdálkodása.** A közeli Pecze-Szentmárton köz-égen egy vesztett eb kóborolt, amely **Balaton** József utkaparót megmarta. A szegény embert felszállították a budapesti Hőgyes-intézetbe.

* **A villamos mű igazgatója.** A nagyváradi villamos mű igazgatója: **Berlányi** Imre már megkezdte működését. A tanács szeptember 1-ől folyósította fizetését. Nagy kár a város villamos berendezésére, hogy a kiváló szakembert eddig nélkülözni kellett. Ennek tudható be, hogy a villamos világítás berendezése minden szakszereű ügyelet híján, olyan botrányos módon készült, hogy azok helyrehozása sok pénzbe fog kerülni a városnak.

* **Ismét sztrájk.** A **R** manóczy vállalatnál alkalmazásban levő havan asztalos munkások tegnap nap folyamán bejelentették **Gerő** Armin rendőrfőkapitánynak, hogy sztrájkba lép. A munkásoknak ezen elhatározása nem meglepő, mert több tekintetben már régebb idő óta elégedetlenek. Követeléseiket 11 pontban foglalták össze s át is adták a főkapitánynak, aki megígérte, hogy a munkaadónál közben fog járni az ellenük elintézésükéért. Sztrájkba lépésük követlen oka az, hogy az augusztus 30-án tartott mulatságon megjelent **R** manóczy építésznek rajzolója **Ióth** Dezső is s ezért **Ióth** Dezsőt **Reh** Ferencz munkavezető elhősátoa. A munkások ebben sértést láttak s úgy vélték a rajtuk esett sérelmet megtorolni, hogy sztrájkba léptek. A sztrájk valószínűleg rövid életű lesz.

* **A városháza freskói.** A városháza első tervé szerint a lépcsőházba történelmi freskókat terveztek. Most hogy a lépcsőház díszítése

elkészült, részben a lépcsőház kiképzése miatt, részben mert művészi értékű freskókra nincs fedezet, a városi tanács és az építésre felügyelő bizottság úgy határozott, hogy mellőzik a tervezett freskókat. Egyszerűsített arra nézve is intézkedtek, hogy az építők 15-ikére halaszthatatlanul bevégezzék a szerződés szerint már septe. 1-re ígért munkálatokat.

* **Kutba ugrott.** Egy hatvanöt éves asszony, **Darabant** Sándorné, bihari lakos még tegnapelőtt éjjel teljesen ismeretlen okból a kutba vetette magát s ott lelte halálát. Az erőszakos módon véget ért öreg asszonyt csak tegnap reggel vette észre a fia, ki keresésére indult anyjának. Az eset Biharon nagy részvétet keltett. Semminemű irást nem hagyott hátra, amiből következtetni lehetne az okra, mely az életét való megváltásra készítette, sőt senki előtt egyetlen szóval sem árulta el, hogy megunta volna életét. Temetése ma megy végbe.

* **Tiltakozás a katonák visszatartása ellen.** Országsszerte megdöbbenést keltett a hadügyminiszter rendelete, melylyel a 3 évet szolgált katonák benttartása iránt intézkedett. Az egész monarchiában tiltakoznak ez ellen. Nagyváradi **Halász** Lajos dr. tegnap indítványt nyújtott be a városi tanácshoz, hogy

mondja ki Nagyváradi város törvényhatósági bizottsága, hogy a hadügyminiszternek a harmadéves katonák visszatartásáról szóló rendeletét a véderőtörvény félremagyarázásának s az ujoncozásai jog kijátszásának tartja s mivel annak erőszakos végrehajtása szomorú bonyodalmakat idézhet elő, feliratot intéz a kormányhoz és képviselőházhoz az iránt, hogy a hadügyminisztert sérelmes rendeletének visszavonására szorítsák.

* **A fővárosi tűzvéz hatása.** A budapesti óriási tűzvéz felrázta eddigi nemtörődömségéből a hatóságokat. Mindenféle intézkedéseket tesznek, hogy az elhanyagolt tűzrendészetet jobb karba helyezték. Nagyváradi is teljesen elhanyagolják ezt a fontos ügyet. Az önkéntes tűzoltó egylet csak tegeződik; a városi tűzoltók felszerelése hiányos; a vízvezeték igen sok utcában nincs lefektetve. Ezek mind olyan bajok, amelyek egy nagyobb tűzvéz esetén óriási katasztrófának lehetnek szülőkei. Nagyváradi város tegnapi tanács ülésén **Rimler** Karoly polgármester vetette fel az égető kérdést, hogy miképpen kellene teljesen s a város fejlődésének megfelelően rendezni a tűzbiztonságot. A tanács felhívta a főkapitányt, hogy a tűzoltó főparancsnokkal együtt alapos vizsgálat alá vegyék a tűzoltó felszereléseket; különös tekintettel legyenek arra, hogy a régi időhöz képest nagyon megváltoztak a viszonyok, a 2 emeletes épületek szaporodtak, új szállodákat létesítettek. Tegyenek jelentést arról, hogy mily felszerelések beszerzése lenne szükséges. — Tudomásul vette a tanács **Gerő** Armin főkapitány azon bejelentését, hogy rendkívüli tűzvizsgálatot tart a gyárakban, malomokban, üzletekben. Végül 500 méter tömlő beszerzését már most kimondották.

x **Olvasóink figyelmébe ajánljuk** **Reisz** és **Forje** s butorkereskedő cég lapunk mai számában közölt hirdetését. 296

x **Felhívjuk olvasóink figyelmét** **Andriska** Jenő uri és női divatkereskedő cég lapunk mai számában közölt hirdetésére.

x **Ujdonság.** Valóban nem mulaszthatjuk el a közeli iskolai évre egy lánykák, mint fiúk részére szükségűs fehérneműk és színes ruhák beszerzésére **Háasz** Manó céget ajánlani, hol minden cz kből bámulatos nagy rak-tár van s a cég olcsó és szolid árai pedig mindenki előtt elismertek. 241

SZÍNHÁZ.

A Troubadour Orosházán.

Az orosházai nagy bódében szokatlanul ünnepi esték vannak. A gyér számú színházjáró közönség álmélkodva nézi a váradi színházját, akiknek a művésze szokatlanul ünnepi a poros nagy faluban. Tegnap például operához jutottak az orosházaiak, *Verdi Troubadour*-jának dallamos melódiáit hordta szét az őszi szellő a poros utcákra.

A gyér számú közönség, akik élvezhették *Ruzsinszky* Ilona csodaszép énekművészetét, elragadtatással tüntettek a művész játékának, s a darab rendezésének és kiállításának stilszerűsége is meglepte az orosházaiakat.

Magdalai Máriát ismét betiltották.

Minden irodalmi szenny, ami a külföldön botránkozást kelt, vagy izléstelenségével a legélesebb kritikát provokálja, — az mind átvarródik a mi színpadainkra, mert mi még mindent megemésztünk s fölülte szeretünk botránkozni — kivált olyasmin, a mi a legszentebb tradíciókat rombolja vagy gunyolja szenzáció hajhászásból, magyarul *üszlelő*. Ilyenféle izléstelen szenzáció kereső színmű botránkoztatta a múlt szezonban néhány német színház közönségét: a *Heyse Pál Magdalai Máriája*. *Krisztus* iseni tisztaságát próbálja porral megdobálni a ciznikus német s ime a pozsonyi színház igazgatója sietett a hirhedt darabot átlántatni a magyar színpadokra. A múlt szezonban már német nyelven elő akarta adni, de akkor mint német művet betiltották. Most magyarra fordítva akarta előadni *Szendrei* igazgató, de a pozsonyi katolikus-ság erőlyes tiltakozásának sikerült a darab előadását betiltatni. *A belügyminiszterium betiltotta a darabot, melyről maga Szendrei igazgató írja, hogy: a Magdalai Mária előadásának hírére a közönség nagy része megbotránkozott.*

IRODALOM.

A „*Jó Pásztor*“, e jelesen szerkesztett egyházzsoknoki folyóirat most megjelent 10—11-ik füzeté a következő tartalommal jelent meg:

Esketési szentbeszéd. A kölcsönös háztartási viszony. Hodás Agoston. — Pünkösöd után XVI. vasárnapra. Miként kell a vasárnapokat és ünnepeket az Isten parancsa szerint megszentelni. Hermann Tádé. — Pünkösöd után XVII. vasárnapra. A házastársak szeressék egymást; lelki, emberi és házastársi szeretettel. Klaus J. után Andriszék János — Szent Mihály napra. Isten segítőkét ad mellénk, hogy a lelki és testi veszedelmeket kikerüljük. Mészáros Kálmán. — Szent olvasó vasárnapra. Az örvendetes rózsafüzér titkairól, hogy kell elmélkednünk? Ambrus József. — Asszi-zii szent Ferencz napjára. Szent Ferenczet kövessük a szigorú önmegtagadásban és mély alázatosságban. Totola Lajos. — Magyarok Nagyasszonya ünnepére. Mily különös tisztelettel vieltett a magyar nemzet a boldogságos Szűz iránt és mily különös pártfogásban részesítette Mária a magyar nemzetet? Nyeste József. — Pünkösöd után XIX. vasárnapra. A pokol kínjai serkentse-nek bennünket a mennyegzős ruha megszerzésére. Molnár Pál. — Szent Terézia napjára. Szent Terézia Isten iránti lángoló szeretetéről. — Várkonyi Károly. — Pünkösöd után XX. vasárnapra. A halál doki bűnös kínjai, ha a multra, ha a jelenre, ha a jövőbe tekint. Klaus József S. J. után Andriszék János. — Pünkösöd után XXI. vasárnapra. A türelem egyik legszebb keresztény erény; egyik főrésze a felebaráti szeretetnek; legbiztosabb út az örök

boldogság megszerzésére. Hermann Tádé. Mind-szentek ünnepére. Kiket mond Krisztus Urunk boldognak s kiket tarthatunk a mennyi boldogságra kiválasztottnak. Faber Mátás S. J. után Nyeste József. — Zászlószentelés évfordulóján (Kath. Legényegyesületben.) Mire nevel a legényegyesület? Domonkos István. — Ujmisére. A kath. papnak legszentebb kötelessége szóval és példával szüntelen hirdetni a szeretet nagy törvényét. Dr. Kiss János. — Szentségimádásra. Az Oltárszentség látogatását az Ur Jézus tőlünk ünnepelesen követeli és gazdagon megjutalmaz érte. Mészáros Kálmán.

Egész évre 8 kor. Megrendelhető: Jó Pásztor szerk. címén, Budapest, VII. Csömöri-ut 16. Ugyanott Orosz Adám szentbeszédeinek 1—4 kötete. Füzve 10 kor. kötve 12 kor.

NYILTTÉR.

TANKÖNYVEK,

melyek a

- Főgymnasium
- Áll. főreál
- Felső kereskedelmi
- Orsolya-zárda
- Községi polgári

valamint

iskolákban

az összes elemi

használatnak,

új és ódon állapotban, eredeti bolti illetve fél áron kaphatók

Csathó Gábor és Társa

könyv- és papirkereskedésében
(Nagyvárad város összes községi iskoláinak szerződéses szállítói)

Nagyváradon, Fő-utca 3-ik szám.
(rég. Bazár-épület) 888

Iskolatáskák, könyvszíjak, rajzeszközök, rajztáblák, rajzvonalzők, zsebtintatartók s egyszóval minden kigondolható iskolai, rajz- és festőszerek elismert legjobb bevásárlási forrása.

Az összes nagyvárad tanítételek tankönyvjegyzékei díjmentesen kaphatók.

Szülők figyelmébe!

Az őszi évadra ujjonnan érkezett

fiu fehérneműek,
kalapok, nyakkendők,
czipők, harisnyák,
zsebkendők,

a legjobb minőségben, igen mérsékelt
határozott árak mellett kaphatók

LEIPNIK MIHÁLY,

uridivat és diszmuáruházában

Bémer-tér Bazár-bérház.

Telefon 362.

888.

000 REGÉNY CSARNOK. 000
000 000

Sorsjáték.

Regény.

Irta: Stella (Szöke Berta.)

66.

- Még kár lenne.
- Kire, mire?
- Az irodalomra.

Utolsó csemeték s Mártának be kellett szállani

— Csókolom a kezét, viszontlátásra két hét múlva.

Az ajtó becsapódott, a vonat lélegzetet vett s pár pillanat múlva élesen füttyölve robogott ki az indóházból. Márta egy ideig még az ablaknál állt, majd fáradtan dőlt hátra az ülés vánkosain. Az a megjegyzés folyton a fülébe csegett; tehát csak az irodalomra lenne veszteség, ha egy hirtelen betegség elvinné, neki nem. Istenem — sóhajtá — hát én már egész életemen arra leszek kárthatva, hogy szeressek a viszontszerem legcsekélyebb reménye nélkül. Olyan visszatartó volnék? Hisz ennek ellenkezőjét számtalanszor hallottam. Vagy mást szeretne, és e feltevésre úgy összeszorult a szíve, mintha vasmarok közé szorult volna. De hát a lányok viselkedése ellentmond e feltevésnek. Az ő megjegyzései, ennek ellenkezőjére engedett következtetni. Vagy csak kinozni akar? Ez kitélik tőle. És ez a gondolat megnyugtatta, azok a himes légvárak megint hatalmukba kerítették lelkét. Szembe ült vele s boldogságtól ragyogó szemekkel nézték egymást. Nem szóltak, tekintették elég világosan beszélt, az édes közelség gyönyörrel töltötte el egész valójukat.

Éles fütty rázta fel álmaiból. A kalauz Pércset kiáltott, itthon volt. Végig simította homlokát, el akarta tűzni az édes gondolatokat, minek beleélni magát azokba, ki tudja teljesülhetnek-e?

XV.

Karácsony a küszöbön volt. Vajdáék igen szerették volna, ha leányuk haza jön az ünnepekre, ők u. i. Téglásra terveztek egy kis kirándulást s szívesen látták volna Máriát kedélyes családi körökben. Vajda Gyuláné egész kis államesinyt dolgozott ki azon alkalomra, ha kedves unoka hugát pár napi tartózkodásra magához csalni sikerül. De Márta megsejtette a dolgot, apja egy levelében u. i., mely a Téglásra utazás tervét s az ő hozzájuk való csatlakozás iránti óhaját tartalmazta, elárulta magát Természetesen sajnálattal utasította vissza a meghívást, az egész család Bagosra megy ugymond s ő reá szükség lesz. A gyermeki szeretet ismét kemény harcot vívott azzal a másik érzellemmel és bizony az utóbbi került ki győztesen a küzd-lemből. Sok keleti órát töltött emiatt és még sem tette máské. Hogy lelkiismeretét, valamint szüleit kiengesztelje, megígérte, mikép február elején pár napra haza megy.

Karácsony szombatján reggel utaztak be Bagosra, a gyermekek roppant izgatottsággal néztek a kellemes napok elé, melyeket rokonainal töltendek, nem győztek eleget beszélni a kisasszonyoknak a Károly bácsi jószágáról, a kis unokatesiverek szeretet-melóságáról. O maga is fölöttebb izgatott volt, szeretne volna tolni a vonatot, mely a hófúvás következtében csak igen nehezen haladt előre. Az indóháznál Láposi várt rá. Nem is gondolta, hogy a csunya időben ki fog jönni a meglátás távolságra eső vasúthoz, s annál kellemesebben lépett meg, mikor a kupéból kiszállva előtte ért.

— Nagyságos asszony megengedi, — szölt kölcsönös üdvözlés után — hogy a kisasszony mindjárt hozzánk jöjjön.

Mércz két kis kő önösen érintette a kérést, meg akarta azt tagadni, de aztán ránézett a lányra és mást gondolt.

— Nem kem semmi kifogásom ellene, mulassanak jól s gondoljanak mi ránk is.

— Egyéb gondjuk lesz nekik amint látom — vágott közbe nyugovva Merczi.

I-mét együtt ültek a gyorsan robogó bérkocsban és halgattak. Márta a sarokba ha-

zódott és hagyta, hogy lovagja gyöngéd gondoskodásával elhalmozza. A csipős szél pirosra festette arcaikat s nem egyszer csapta szemek közé a havat.

— Nem is örül, amiért megszabadítottam tőlük — kezdte hosszú szünet után a férfi.

— Kitől — hangzott a csodálkozó válasz.

— No, egy egész csapat öreg asszonytól Szőregiéknek t. i. együtt lakik egy anyós, egy nagynéni, egy öreg sógornő, öt asszony társaságát kellett volna élveznie.

— Es?

— Azt hiszem, szivesebben lesz velünk, mi sem a konyha-művészet különböző ágairól tartott előadásokat, a cseléd mizeriák fölötti jeremiákat hallgassa szüntelen.

— Ki tudja?

— Ugy? Szóljak a kocsisnak, hogy Szőregiékhez hajtsan?

E szavak igen komolyan voltak mondva, a leány megijedt.

— Isten ments — kiáltá — mit mondana az a sok öreg asszony!

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

A király itthon.

Bécs, szept. 2. (Saj. tudós. táv.) O felsége pénteken érkezik Budapestre és szombaton megkezdi a kihallgatásokat. Első sorban Apponyi Albert és Csáky Albin grófokat fogadja a király.

Hetyei püspök temetése.

Bécs, szept. 2. (Saját tud. távir.) Hetyei Sámuel pécsi püspök holttestét Karlsbadban bebalzsamozzák és csütörtökön utnak indítják Pécsre. Pécsen a temetést valószínűleg vasárnap tartják meg s az elhunyt püspököt valamelyik szomszéd püspök temeti.

Pécsen általános a gyász és a részvét a korán elhunyt gyházfejedelem iránt. A keresztény középületeken gyászlobogók lengenek. A káptalan az őszinte fájdalom hangján irt gyászjelentéssel tudatja főura halálát. A temetésre már minden előkészületeket megtettek.

A magyar vezényszóért.

Budapest, szept. 2. (Saj. tud. táv.) A függetlenségi pártban nagy elégtelenséget kelt Olay Lajos beszámolója, melyben a magyar vezényszóért már is lemondani hajlandó. A párt erősen szervezkedik s a magyar vezényszó keresztülvitelét pártkérdéssé szándékoznak tenni.

Uj alagut.

Pozsony, szept. 2. A máv. pozsonyi főpályaudvara közelében levő régi alagutat, melyet a mellette épült új alagut megnyitása óta alaposan kijavítottak, tegnap átadták a forgalomnak. A régi alaguton Bécs felé, az új alaguton Budapest felé közlekednek a vonatok. (M. T. I.)

Merényletterv a bolgár fejedelem ellen.

Szófia, szeptember 2. A városban, de sőt az egész országban nagy az izgatottság s azt híresztelik, hogy Ferdinánd fejedelem azért nem jön Szófiába, hanem egyenesen Euxinogradba ment, mert az utolsó pillanatban tudomására jutott, hogy a szófia helyőrség tisztjei merényletterv készülnek ellene. A város-

ban uton-utfélen beszélnek, hogy a tisztek lemondásra akarják kényszeríteni a fejedelmet. A palotában állítólag sok hivatalnokot letartóztattak.

Edvárd király Bécsben.

Bécs, szept. 2. Reggel 8 órakor az angol király és királyunk kocsin a Lobanra hajtottak, a Hofburgból szarvas vadászatra. Délben a vadászatot félbeszakítják és a szabadban reggeliznek és délután 2 órakor visszatérnek a Hofburgba. Edvárd király több újabb kintüntetést adományozott, ezek közt a díszdíszgátra kirendelt Bechtolsheim báró lovassági tábornoknak és Paar gróf főhadsegédnek a Viktória-rend nagykeresztjét. (M. T. I.)

Miklós csár látogatása.

Bécs, szeptember 2. (Saj. tud. táv.) Miklós orosz csár látogatását októberre tervezik. Ujabb tervek szerint a csár Stájerországban találkozik királyunkkal.

Gróf Széchényi Gyula a királynál.

Bécs, szept. 2. A »Zeit« jó forrásból arról értesül, hogy a király kihallgatásra hívta meg Széchényi Gyulát, a személye körüli volt minisztert, aki most Reichenhallban üdül. Gróf Széchényi Gyula valószínűleg holnap fog ő felsége előtt megjelenni. (M. T. I.)

Magyar-osztrák hadihajók útja.

Trieszt, szept. 2. A stakilimento technika által épített 8340 tonna tartalmu Battenberg hadihajó, mely a Habsburg és Arpad testvérhajókkal együtt az osztrák-magyar hadihajók első nagy hadosztályát alkotja, tegnap a san marcói hajógyárból Pólába ment, hogy megtegye hivatalos próbautját.

Bécs, szept. 2. Távirati jelentés szerint a Zenta hadihajó négy napi tartózkodásra Tangerbe érkezett. A hajón minden rendben van. (M. T. I.)

Nagy tűz Londonban.

London, szept. 2. Tegnap a Linehouse dokkban tűz ütött ki, mely csakhamar nagy terjedelmet öltött. Minthogy azonban szélsénde volt, sikerült a tűzoltóságnek megakadályozni, hogy az áruházak és hajók eléjjenek. Ejjékor még nem volt eloltva a tűz, mely lényegileg a nyugat-indiai dokk egyik nagy faraktárára szorított. A kárt sok ezer fontra teszik. Sok értékes fa égett el, különösen mahagoni és paliszander fa stb. (M. T. I.)

Hírek a Balkánról.

Szófia, szeptember 2. A lázadók ellenállás nélkül elfoglalták Wassilikó-t. A török lakosság lelkesen fogadta a zendülőket.

Konstantinápoly, szept. 2. Barát-ságos javaslatok és tanácsok következtében, amelyeket a porta különböző kormányok részéről a macedon mozgalom erélyes és gyors elnyomásának egységes vezetése tekintetében kapott, különböző intézkedéseket határoztak el és azoknak keresztülvitelénél gyorsabb tempóban fognak haladni, mint eddig. Az itteni lakosság, valamint a vidéki lakosság körében nagy aggodalmakat keltenek azok a hírek, a melyek egy háborúnak küszöbön álló kitöréséről vannak forgalomban.

Konstantinápoly, szept. 2. Egy ideérkezett távirat azt mondja, hogy a monasztiri vilajet dibrei járásában az összes falvakat felgyújtották és hogy a Kassa-Sickevo irányában fekvő falvakat még mindig gyújtogatják. (M. T. I.)

Magyar hajókatasztrófa.

Budapest, szept. 2. (Saját tud. táv.) A magyar keleti tengerhajózási társulat, Vaskapu nevű hajója, mely Galacz és Konstantinápoly között közlekedett Várna alatt a keddre virradó éjszaka éjjelen felrobbant.

A borzalmas tengeri katasztrófa számos emberéletbe került. Hajó parancsnoka Lestics kapitány, Drestokovics és Postics hajótisztek s a 16 borvát matróz közül 6 ember elpusztult. A hajó személyszállításra is be volt rendezve s az utasok közül 2 ember eltűnt. Kedd hajnalban megtalálták a »Vaskapu« roncsait. A robbanás okát még nem derítették ki, de valószínűnek tartják, hogy macedon felkelők csempésztek robbanó anyagot a hajóra, mert egyébként semmi robbanó anyag a hajón nem volt.

KÖZGAZDASÁG.

Határidők.

	Budapest, szept. 2.
Buza októberre	7.36
Buza áprilisra	7.88
Tengeri	6.26
Rozs okt.	6.80
Zab ápr.	5.90
Káposzta, repce, aug.	11.90

Értéktőzsde

	Budapest, szept. 2.
Osztrák hitel	688.50
Magyar hitel	749.50
Allamvasut	694.—
Rimamurányi	488.—
Magyar jelzálog	585.25
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1903. szept. 2-án.	
Magyar aranyjárdék 4	119.—
Magyar koronajárdék	89.75
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4, 1/2	—
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2	—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	—
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	99.25
Italmérségi jog megváltási kötvény	—
Horváth szlavonföldtehermentesítési kötvény	99.25
Magyar nyeresémi-sorsjegy-kölcsön	201.—
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek-kölcsön	156.—
Osztrák járdék papirban	99.80
Osztrák járdék papirban	100.10
Osztrák járdék aranyban	120.75
Osztrák korona járdék	100.—
Osztrák államsorsjegyek	153.50
Osztrák magyar bank részvény	15.80
Magyar hitelbankrészvény	720.—
Osztrák hitelintézet részvény	649.—
Párisi vista	95.05
29 frankos arany (Napoleon'dor)	19.04
Nemetbirodalmi márka	117.30
Londoni vista	239.02
20 márkás arany	23.47

Forgalmi kimutatás 1903. aug. hó 31-ről. Tisz a buza körülből 4400 hltr. Kétszeres buza 380 hltr. Rozs 2300 hltr. Arpa 700 hltr. Zab 780 hltr. Tengeri 60 hltr. Burgonya 150 hltr.

Lábas jószágok: Hizott sertés mintegy 110 drb. Félhizott 130 drb. Sovány 260 drb. Süldő 400 drb. Malacz 280 drb. Hizott marha 50 drb. Jarmos ökör 1000 drb. F-jős tehén 300 drb. Borju 386 drb. Bivaly 22 drb. Juh és kecske 240 drb. Ló 534 drb.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

TELEFON 194.

TELEFON 194

GYŐRI SÁNDOR

gázerőre berendezett mű- és homoru köszörülő műhelye,

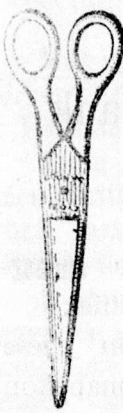
Nagyvárad, Kert-utca 1. sz.

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy

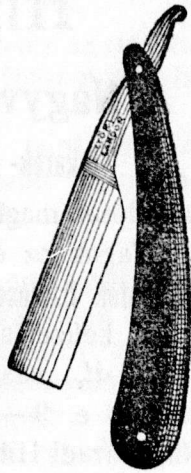
gázerőre berendezett

mű- és homoru köszörülő műhelyemet

Kert-utca 1. szám alá át helyeztem s azt a mai kor igényeinek teljesen megfelelően a legmodernebbül felszereltem.

Minden e szakmába vágó munkálatok, u. m. ollók, tyukszemvágók, beretvák és mindennemű kések tükörfényesre pallérozása valamint késműves munkák előállítása, a leglelkisemeresebb kidolgozás és árszámítás tekintetében a legolcsóbban állítatik elő.

Tisztelettel kérem a m. t. közönséget a saját érdekükben is, hogy óvakodjanak az utcái házaló köszörűsöktől, kik a munkát nevemben szedik össze köszörültetni s azt továbbítják.

295

Kiváló tisztelettel

Győri Sándor.

A várad-velencei volt Weinberger-féle gyárhelyiségben

2 magtár

azonnal bérbevehető.

Értekezhetni lehet a Nagyvárad Takarékpénztárnál. 807.

3279—1903. éln. sz.

Pályázati hirdetmény.

A városi villamos mű üzleti szabályzatának 8. §-ában foglalt meghatalmazás alapján a villamos műhöz rendszeresített 2800 korona évi fizetéssel s 600 korona lakbérrel javadalmazott könyvvezetői állásra pályázatot hirdetek.

Pályázók kötelesek a szabályrendelet 9. §. 2. bekezdése szerint középiskolai (gimnázium, főreáliskola, felső kereskedelmi iskola) képzettséggel, érettségi vizsga letételéről szóló bizonyítványt csatolni kérvényükhöz, ezenkívül az államszámvitel-tani vizsgálatról szóló bizonyítványt felmutatni, esetleg ezen bizonyítványt az első szolgálati év alatt megszerezni. A könyvvezetőt szolgálati szerződés mellett alkalmazom.

A pályázati kérvények Nagyvárad város polgármesteri hivatalához címezve 1903. szeptember hó 20. napjának déli 12 órájáig beadandók.

Az elkészen beadott, vagy hiányosan felszerelt kérvényeket nem veszem figyelembe.

Nagyvárad, 1903 szept. hó 1-én.

Rimler Károly,

polgármester.

812

A

„Nagyvárad hitelbank részvénytársaság” működését Kossuth Lajos-utca 10. sz. a. megkezdte.

Üzletköre :

Betétek kamatozás végetti elfogadása könyvecskékre és folyó számlára, mely előbbi után 5% kamatot fizet, adó levonás nélkül.

Váltók leszámítolása.**Előlegek** értékpapírokra és áru-készletre.**Jelzálogkölcson nyújtása** házakra és földekre.**Értékpapírok** vétele és eladása.**Szelvények és kisorsolt értékpapírok** beváltása.

Hivatalos órák: d. e. 9—12-ig, d. u. 3—5-ig.

Az Igazgatóság.

Hirdetések felvételnek

a legjutányosabb árban e lap

kiadóhivatalában.

A helybeli és összes iskolákban használatban levő

Tankönyveksegédkönyvek, továbbá mindenféle *író- és rajzszerkek* a legjobb minőségben és legjutányosabb árban kaphatók**SEBŐ IMRE**könyvnyomda, könyv- és papirkereskedésében
Nagyváradon.

Fő-üzlet:

Fő utca, Oláry-ház.

Telefon: 276. szám.

Fiók-üzlet:

Nagypiacz-tér Andrányi-palota.

Telefon: 152. szám.

Andriska Jenő RÖVIDÁRU, NŐI- és FÉRFI SZABÓKELLÉKEK és DIVATÁRUK RAKTÁRA

NAGYVÁRAD, Szent László-tér 1. szám.

Keztyü gyári raktár!1 pár női glacé —.70, —.85, 1 — frt.
1 pár női szarvasbőr, mosó —.75, 1.10 frt.

Czérna és selyem keztyük, valamint férfi és női svéd, kecskebőr stb. keztyük állandóan nagy választékban.

Keztyük tiszt. tása páronként 12 kr.

Férfi divatcikkek. — Rövidáruk és szabókellékek.

SZABOTT ÁRAK!

Legelőnyösebben beszerezhetők

orvosi, sebészeti és betegápolási kötszerek,

különféle gummiáruk,

sérvkötők, has- és köldökkötők, jég-tömlők, mankó és bothüvelyek, fecskendők, tejszivók stb. 140

Valódi fran zia és angol különlegességek raktára!

TELEFON 488

TELEFON 488.

Magyar gyártmány!

Honi ipar!

„EMKE” padlófénymaz.

A közeledő idény alkalmával van szerencsém a t. közönségnek szives figyelmét felhívni saját gyártmányu „EMKE” padló és parkette fénymazamra, mely gyors száradása, szép fénye és tartóssága által az összes eddigi gyártmányokat felülmúlja.

Mindenki, aki ezen „EMKE” fénymazakat használja, nemcsak egy honi iparág fejlődését mozdítja elő, hanem hazafias és közművelődési célokat is szolgál. A gyárat az „EMKE” rendszeresen ellenőrzi.

„Emke” padló fényezőmaz 1 kgros üvegekben v. dobozokban 2 kor. — fill.
 „Emke” parkette fénymaz 1 „ 2 „ 80 „
 „Linoleum” 1 „ 1 „ 40 „

Szives megbízásait kérve, vagyok

897.

kiváló tisztelettel:

BERKES BERTALAN.

Fő-üzlet: Zöldfa-utca. Telefon szám 180.

Videki telefon összeköttetés.

Fő-üzlet: Festék különlegességek raktára. Fő-utca.
„Bazar”-épület. Telefonon sz. 393.

Hazai ipar!

Butor

modern lakásberendezések, valamint egyes butordarabok gyári árban

REISZ és PORJESZ

butor gyárosoknál, 29

Nagyvárad, Zöldfa utca elején

A fürdő- és nyaralási idény alkalmából a t. közönség figyelmét felhívjuk

tűz és betörés mentes letétip énzárunkra,

melyben külön-külön álló és közvetlenül zárható fiókok állanak előnyös feltételek mellett a bérelni kívánók rendelkezésére.

Nagyvárad Takarékpénztár,
részvénytársaság.

889

Hirdetés.**A Nagyvárad Hitelbank**

takaré- és segélyszövetkezet

működését megkezdette.

Tagok ez évi október 1-ig — mulasztási illeték fizetése nélkül — felvétetnek.

A befizetések hétköznapokon egész napon át, vasárnap és ünnepnapokon pedig d. e. 9—11 óráig eszközölhetők a «Nagyvárad Hitelbank r. t.» üzleti helyiségében *Kossuth Lajos-utca* (Sándor Samu-ház.)

859

Az igazgatóság.

**Az „Amerikai áruház”
olcsó árakban utólérhetetlen.**

A közelgő iskola idényre, bármely intézet előírása szerint az összes leány és fiú fehérneműek, továbbá a *leánykák részére szükséges színes ruhák beszerezhetők.*

Ugyszint minden rőfös és rövidáruban teljes nagy választék, divatos szép áruk.

Tisztelettel:

Telefon-szám: 372.

AMERIKAI ÁRUHÁZ.

Kizárólagos női és gyermek-divat és kézimunka-üzlet.

EISLER BERTALAN

NAGYVÁRAD, Olaszi, Fő-utca.

Ujdonságok nagy választékban! Szmirna gobelin, congré északi (Nordis) és damaszt kezdett és előjegyzett kézi munkákban, minden hozzá való anyaggal; iskola kötény, gyermek felöltő, sapka, fejkötő és kalap; Ujdonságok!! Flanell, barchet és szövet gyermek ruhák; leány- és női fehérneműek. 292.

== Nagy választék Női és Gyermekek Esőernyő, batiszt Zsebkendő, szelyem Echarps és fejkendőiben. ==

Kizárólag csak női és gyermek **harisnyák** nagy választéka. — Zachariás és prágai glâce keztyük és női pipere cikkek.

➔ Mindennemű női szabó-cikkek. Ujdonságok csipke, aplicatio és medaillonokban. ➔